

ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ "ХРИСТО СМИРНЕНСКИ"
гр. Червен бряг, ул. „Паисий“ № 37-39; тел.: 06 59 /9 20-29
e-mail: info-1500203@edu.mon.bg

УТВЪРЖДАВАМ: ...../П/.....

НЕЛИ ДОШМАНОВСКА

Директор на ОУ „Христо Смирненски“

Червен бряг

ЕТИЧЕН КОДЕКС НА УЧИЛИЩНАТА ОБЩНОСТ

в Основно училище "Христо Смирненски"

град Червен бряг

учебна 2024/2025 година

Приет на заседание на Педагогическия съвет, протокол № 8 от 12 септември 2024 г.

Глава първа.
РАЗДЕЛ I.
ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл.1.(1) Училището като образователна институция е място, където се изгражда сплотена училищна общност на ученици, педагогически специалисти, родители, други заинтересовани страни. Участниците в образователния процес и институциите си партнират вследствие на което тази общност постига много повече на принципа на общото действие, като подпомага и допълва личните усилия на всеки.

(2) Всички членове на общността се отнасят с уважение помежду си и работят за постигането на една обща цел – училището да бъде привлекателна територия на учениците, място, където те се обучават, възпитават, социализират, развиват своите способности и повишават мотивацията си за учене чрез различни дейности.

(3) Всички членове на общността работят за създаване на условия за утвърждаване на позитивно отношение към реда и дисциплина, повишаване на потенциала на учениците и възможностите им за успешно завършване на средното образование чрез допълване, развиване и надграждане на техните знания, умения и компетентности, придобити в рамките на задължителната им подготовка в училище и включване в дейности, развиващи специфични знания, умения и компетентности.

(4) Всички членове на общността работят за развитие на училищната общност; за изграждане на позитивен организационен климат и условия за сътрудничество, ефективна комуникация и отношения на загриженост между различните участници в училищната общност;

Чл.2.(1) Етичният кодекс на училищната общност се издава на основание чл.175 от Закона за предучилищното и училищното образование /ЗПУО/

(2) Етичният кодекс на училищната общност е приет от педагогическия съвет, съгласуван с общественения съвет и ученическото самоуправление.

(3) Етичният кодекс е изготвен на достъпен и разбираем за учениците начин, поставен е на видно място в училищната сграда.

(4) Етичният кодекс е публикуван на интернет страницата на училището.

Чл.3. Нормативна основа за изготвяне на Кодекса:

(1) Конвенцията на ООН за правата на детето;

(2) Европейската харта за правата на човека;

(3) Конституция на РБ;

(4) Закон за защита правата на детето;

(5) Закон за защита правата на човека;

(6) Закон за предучилищното и училищно образование и ДОС;

(7) Специфични за образованието нормативни документи;

(8) Етичен кодекс за работа с децата;

(9) Кодекс на труда;

(10) Длъжностна характеристика;

Чл.4.(1) Етичният кодекс представя стандартите за етично поведение на работещите с ученици в сферата на образованието, регламентира етичните правила, които следва да се прилагат при изпълнение на служебните задължения и при конфликт на интереси, установява общи норми на поведение, които да гарантират спокойното и безконфликтно отношение между различните групи, участващи в образователния процес така, че да се създаде максимално подходяща атмосфера за постигане на високи резултати

(2) Този кодекс определя правилата за поведение на работещите в ОУ „Христо Смирненски” и има за цел да повиши общественото доверие в техния професионализъм и морал, както и да издигне престижа на институцията, в която работят.

Чл.5. Етичният кодекс има за цел да формира организационна култура, спомагаща за утвърждаване доброто име на училището:

(1) Да определи етичните стандарти за професионална дейност и поведение на педагогическите специалисти

(2) Да утвърди основните ценности, норми и принципи на поведение, които работещите с деца трябва да знаят и спазват в своята практика.

(3) Да развива култура и професионални ценности, основани на принципите на хуманност, законност, демократичност и зачитане правата на човека.

(4) Да укрепи авторитета на учителите и общественото доверие към училището като институция.

(5) Да утвърди волята и стремежа на работещите с деца за етичност в образователно-възпитателния процес.

(6) Да насочва поведението и подпомага работещите с деца в решаването на етични дилеми, които срещат в своята практика.

(7) Да очертае моралните отговорности на работещите с деца: към детето, към семейството, помежду им и към обществото.

Чл.6. Етичните правила в този кодекс са приложени за работещите в ОУ „Христо Смирненски” – Червен бряг и се отнасят до:

(1) Отношенията между учители и ученици;

(2) Отношенията между учители и помощен персонал;

(3) Отношенията между учителите;

(4) Отношенията между работещите в училището и родителите;

(5) Отношенията между учениците

(6) Отношенията между ръководството и учителите

РАЗДЕЛ II.

ПОВЕДЕНИЕ И ОБЛИК НА РАБОТЕЩИТЕ В ОУ „ХРИСТО СМИРНЕНСКИ”

Чл.7. ОУ „Христо Смирненски” – Червен бряг се стреми към постигане на основните принципи и цели, залегнали в образователната политика на Министерството на образованието:

(1) Ползност за обществото - придобиване на компетентности за разбиране и прилагане на принципите на демокрацията и правовата държава, на човешките права и свободи, на активното и отговорното гражданско участие; формиране на толерантност и уважение към етническата, националната, културната, езиковата и религиозната идентичност на всеки гражданин;

(2) Максимални резултати в учебно възпитателната работа – придобиване на компетентности за разбиране на глобални процеси, тенденции и техните взаимовръзки;

(3) Обществено признание – създаване на привлекателна визия на учебното заведение.

(4) Колегиални отношения – изграждане на отношения на уважение, доверие, сътрудничество между всички членове на общността.

Чл.8. Всеки учител и служител е длъжен да познава и спазва:

(1) Кодекса на труда

(2) Задълженията си по длъжностна характеристика

(3) Закон за предучилищно и училищно образование и ДОС

(4) Специфичните за образователната система нормативни документи.

(5) Закон за защита на класифицираната информация.

(6) Закон за закрила от дискриминация

(7) Вътрешноучилищните документи – правилници, инструкции, инструктажи и др.

Чл.9. Дейността на работещите в ОУ „Христо Смирненски” се осъществява при спазване принципите на законност, лоялност, честност, безпристрастност, политическа неутралност, отговорност и отчетност:

(1) Работещите в ОУ „Христо Смирненски” изпълняват служебните си задължения при строго спазване на законодателството в Република България, като съдействат за провеждането на държавната политика в образованието, основаваща се на принципите на правовата държава.

(2) Служителите изпълняват своите задължения и извършват дейността си законосъобразно, компетентно, обективно и добросъвестно, като се стремят непрекъснато да подобряват работата си в интерес на учениците и обществото.

(3) Служителите следват поведение, което не накърнява престижа на професията не само при изпълнение на служебните си задължения, но и в своя обществен и личен живот.

(4) При изпълнение на служебните си задължения служителите на ОУ „Христо Смирненски” се отнасят любезно, възпитано и с уважение към всеки, като зачитат правата и достойнството на личността и не допускат прояви на дискриминация в каквато и да е форма. Те са длъжни да имат поведение, което не провокира конфликтни ситуации, а при възникването им, да се стремят към безболезнено разрешаване като контролират емоциите и реакциите си, независимо от обстоятелствата и държанието на външните лица

(5) Служителите са длъжни да опазват данните и личната информация на учениците и техните родители, станали известни при или по повод на изпълнението на служебните задължения. Не разпространяват информация от всякакъв характер, свързана с дейността на училището, която би увредила или накърнила имиджа на училището, институцията, ръководството или учителите.

(6) Служителите събират, обработват, съхраняват лични данни за конкретни, точно определени от закона цели, законосъобразно и добросъвестно и не могат да ги използват по начин, несъвместим с тези цели.

(7) Зачитат вярванията и начина на живот на други вероизповедания, съвместими с правовата държава и Конституцията и не допускат дискриминация, основана на пол, раса, език, религия, убеждения, мнения, национален или социален произход.

(8) Служителите са длъжни да декларират точно и навреме данните за определяне на данъчните задължения и да погасяват своевременно финансовите си задължения, така че да не уронва престижа на образователната институция.

(9) Служителите трябва да бъдат отговорни и точни по отношение на всякакви финансови въпроси, имащи отношение към професионалните взаимоотношения.

(10) Служителите не могат да извършват дейности забранени от закона, както и да получават приходи от забранени със закон дейности.

(11) Служителите се стремят да повишават своя професионализъм и квалификация, чрез придобиване на нови знания и умения за увеличаване ефективността и качеството на работата;

(12) Служителите не трябва да изразяват лични мнения по начин, който може да бъде тълкуван като официална позиция на администрацията, в която работи.

(13) Служителите са длъжни да спазват установеното работно време за изпълнение на възложените задължения.

(14) Служителите спазват благоприличието и деловия вид в облеклото, съответстващи на служебното им положение и на институцията, която представляват.

Чл.10. При изпълнение на своите задължения работещите в училище се придържат към лоялно поведение и почтеност в действията си.

Чл.10а. Служителите са длъжни да спазват всички мерки за безопасна работа в условията на пандемии, които са приети в ОУ „Христо Смирненски”, и съобразяват поведението си спрямо конкретната ситуация. При констатирани случаи на заболяване да спазват предписанията на РЗИ и да не допускат паника, невярно разпространение на информация и дискриминация към заболели или контактни.

Чл.11. Работещите в ОУ „Христо Смирненски” изпълняват задълженията си честно и безпристрастно, като не допускат външни влияния и намеса в работата при взимането на решения.

Чл.12. Работещите в ОУ „Христо Смирненски” изпълняват задълженията и функциите, вменени им с длъжностната характеристика, и стриктно изпълняват актовете и заповедите на ръководството.

Чл.13. Работещите в ОУ „Христо Смирненски” изпълняват само законосъобразните нареждания на ръководството

Чл.14. Работещите в ОУ „Христо Смирненски” споделят открито и честно с ръководството проблемите, с които се сблъскват в своята работа, както и своите идеи и предложения за тяхното решаване.

Чл.15. Работещите в ОУ „Христо Смирненски” следва да противодействат на корупционни прояви и на други неморални такива, които биха уронили престижа и доброто име на ОУ „Христо Смирненски”

Чл.16.(1) Работещият в ОУ „Христо Смирненски” опазва повереното държавно имущество с грижата на добър стопанин и не допуска използването му за лични цели

(2) Всеки един от учителите, служителите и работниците може да ползва имуществото, документите и информацията на училището само за осъществяване на служебните си задължения.

Чл.17. Всички външни лица, намиращи се на територията на ОУ „Христо Смирненски”, се съобразяват с действащите за институцията нормативни документи и настоящия Етичен кодекс, спазват добрия тон и обноски.

Глава втора.

РАЗДЕЛ І.

ПОВЕДЕНИЕ И ОБЛИК НА УЧИТЕЛЯ

Чл.18.(1). Педагогическите специалисти изпълняват своите функции, като се ръководят от основните ценности и принципи на ЗПУО, националните и европейски нормативни актове за защита правата на детето и защита правата на човека.

(2). Педагогическите специалисти притежават необходимите компетентности като съвкупност от знания, умения и отношения по нива на кариерното развитие за всеки вид педагогически специалист.

(3). Професионалният профил и постигнатите резултати в обучението на учениците им са основа за определяне на приоритети за професионално усъвършенстване, както и за подпомагане на самооценката и за атестирането на педагогическите специалисти:

1. Учителят дава личен пример с поведението си

2. Учителят спазва стриктно своите задължения, определени в длъжностната характеристика, Правилника за дейността на училището и Правилника за вътрешния трудов ред, като носи отговорност за своите действия и бездействия.

3. Учителят не злоупотребява с правомощията си.

4. Учителят поддържа външен вид, който не уронва престижа на училището.

5. Учителят не трябва да употребява алкохол или упойващи вещества, които могат да повлияят на изпълнение на задълженията му.

6. Учителят работи в насока осигуряване на съвременни и качествени знания и възможност за най-пълна изява и развитие на потенциала у всеки ученик.

7. Задължение на учителя е да бъде добронамерен, да проявява безпристрастност, индивидуален подход и уважение към учениците.

8. Задължение на учителя е да зачита правата и достойнството на учениците и другите участници в училищното образование и да сътруднича и партнира със заинтересованите страни;

9. Задължение на учителя е да въвежда модерните форми на обучение, да преподава новите тенденции на съвременното знание и да повишава своята квалификация.

10. Задължение на учителя е да поддържа постоянния контакт между членовете на училищната общност на основата на най-пълна информираност.

11. Всички задължения на учителя са свързани с основното му право да изисква подобаващо уважение и признание за своя труд.

12. Учителят има решаваща роля за формирането на достойни личности и достойни граждани на обществото, основано на демократичните ценности в България.

13. Чрез обучение и морално възпитание учителят подготвя учениците за бъдещата им активност в гражданското общество;

14. От учителя се очаква да демонстрира постоянно високи стандарти на професионално и лично поведение.

15. Учителят отговаря за живота и здравето на ученика по време на образователния процес и на други дейности, организирани от институцията. Грижата за здравето се осигурява чрез гарантиране на достъп на учениците до медицинско обслужване и програми за здравно образование и за здравословен начин на живот.

16. Учителят спазва нормативните изисквания за достъп до информация като съблюдава правилата за защита на класифицираната информация. НЕ се вписва неверни данни в документи издавани, съхранявани или изисквани за нуждите на МОН.

17. Учителят стимулира и поощрява учениците с морални и с материални награди за високи постижения в образователната дейност, в заниманията по интереси и за приноса им към развитието на училищната общност при условия и по ред, определени с държавния образователен стандарт за приобщаващото образование.

18. При изпълнение на професионалните си задължения учителят търси подкрепата на родителите, Отдел "Закрила на детето", Дирекция "Социално подпомагане", Детска педагогическа стая

19. Учителите сътрудничат с неправителствени организации и представители на обществеността, като запазват професионална независимост.

РАЗДЕЛ II. ОТНОШЕНИЕ КЪМ УЧЕНИЦИТЕ

Чл.19. Учителят осигурява подходяща физическа, психологическа и социална среда за развиване на способностите и уменията при съобразяване с индивидуалните образователни потребности на всеки ученик.

(1) Постава високи очаквания, които вдъхновяват, мотивират и предизвикват учениците:

1. Да осигурява безопасна и стимулираща среда за учениците, кореняща се във взаимно уважение;

2. Да демонстрира постоянно позитивно отношение, ценности и поведение, което се очаква от самите ученици

(2) Насърчава напредъка и добрите резултати от учениците:

1. Да бъде отговорен за ученическите резултати;

2. Да изисква и насърчава учениците да са отговорни, последователни и съвестни в процеса на учене;

3. Да гарантира свободен достъп до информация на учениците от различни документални източници в библиотечния фонд и в глобалната мрежа с цел изграждане на навици за четене и компетентности за търсене и ползване на информация.

(3) Планира и преподава добре структурирани уроци:

1. Да уплътнява и използва ефективното учебния час, без споделяне на лична информация;

2. Да поощрява интелектуалното израстване на учениците.

(4) Адаптира преподаването към силните страни и нуждите на всички ученици:

1. Да се съобразява с физическото, социално и интелектуално развитие на децата и да адаптира преподаването, за да подкрепи обучението на учениците във всеки негов стадий без да накърнява достойнството им;

2. Да познава и е съобразява с потребностите на учениците, включително тези със СОП, високи/ниски възможности, различен майчин език и т.н.

(5) Провежда безпристрастно, прецизно и продуктивно оценяване, като задава ясни и еднакви критерии за всички.

(6) Да се справя с поведението на учениците по начин, който осигурява безопасна и добра учебна среда:

1. Да задава ясни правила и рутина за поведение в класната стая и да носи отговорност за промотирането на добро и вежливо поведение, както в, така и извън училище в съответствие с правилата за поведение на училището;

2. Да има високи очаквания за поведението на учениците и да основе рамка за дисциплиниране, използваща голям набор от стратегии, включително похвала, санкции и награди;

3. Да поддържа връзка с учениците, да има необходимия авторитет и да действа с решителност при нужда.

(7) Да изпълнява своите професионални задължения, да проявява висок професионализъм в работата си и да насочва действията и изискванията си към учениците в посока тяхното развитие:

1. Да допринася за позитивното развитие на училищния живот на институцията;

2. Да развива ефективни професионални връзки с колеги, знаейки кога и как да поиска професионален съвет;

3. Да носи отговорност за подобряване на обучението, чрез професионално развитие и отговаряйки на съвет и информация от колеги;

4. Осъществява адекватна подкрепа за личностното развитие на учениците, съобразно индивидуалните им потребности.

(8) При работа с учениците в училище педагогическите специалисти основават дейността си на принципа на позитивната дисциплина, който се свързва с мерки и подходи, гарантиращи изслушване на детето и ученика, осъзнаване на причините за проблемното му поведение и предоставяне на възможност за усвояване на добри поведенчески модели спрямо себе си и останалите.

(9) При работа с учениците в училище педагогическите специалисти основават дейността си на принципа на превенцията на обучителните трудности и ранното оценяване на риска от тях

(10) Педагогическите специалисти не споделят с учениците информация за живота на колегите си, не коментират пред учениците личността и качествата на колегите си; не изнасят пред учениците информация за решенията на ПС и заповедите на ръководството, които не се отнасят конкретно за тях.

(11) Педагогическите специалисти не допускат дискриминация, основана на пол, раса, език, религия, убеждения, мнения, национален или социален произход.

(12) На педагогическите специалисти в системата на предучилищното и училищното образование се забраняват действия, свързани със:

1. налагането на идеологически и/или религиозни доктрини;
2. осъществяването на политическа и партийна дейност;
3. извършване на пропаганда, популяризиране или подстрекаване по какъвто и да е начин, пряко или косвено, на идеи и възгледи, свързани с нетрадиционна сексуална ориентация и/или определяне на полова идентичност, различна от биологичната.“

РАЗДЕЛ III. МОРАЛНИ ОТГОВОРНОСТИ КЪМ СЕМЕЙСТВОТО

Чл.20. Учителите имат следните отговорности:

- (1) Да търсят съдействието на семейството при обучението и възпитанието на децата.
- (2) Да зачитат правото на семейството да бъде информирано за начина, по който се работи с детето, за оказаната му обща и допълнителна подкрепа.
- (3) Да информират родителите за изследователските проекти, включващи техните деца, и да се стремят да им дават възможност да упражняват правото си да откажат участие, без да изпитват чувство за вина.
- (4) Да не позволяват и да не участват в изследвания, които по някакъв начин могат да застрашат здравето, образованието, развитието или благополучието на детето.
- (5) Да не използват отношенията със семейството за лично облагодетелстване.
- (6) Да не влизат в отношения с членовете на семейството, които могат да навредят на ефективността на работата с детето.
- (7) Да осигуряват конфиденциалност на информация и да зачитат правото на семейството на личен живот с изключение на случаите на малтретиране и лоша грижа. Това не важи в случаите, когато има основания да счита, че благополучието на детето е в риск.

РАЗДЕЛ IV. ВЗАИМООТНОШЕНИЯ С КОЛЕГИТЕ

Чл.21.(1) В своите колегиални взаимоотношения учителите, служителите и работниците се ръководят от принципите на лоялност, взаимно уважение, сътрудничество и йерархична подчиненост. В отношенията с колегите си служителят проявява уважение и коректност, като не допуска поведение, което накърнява достойнството и правата на отделната личност.

(2). Служителят уважава мнението на колегите си и се съобразява с правото им на личен живот.

(3). Учителят, служителят или работникът няма право да уронва доброто име или да поставя под съмнение професионализма на колегите си чрез неуместни изявления или действия. Недопустимо е отправянето на обиди между учители, служители и работници, както и дискриминационни прояви в отношенията помежду им.

Чл.22. Когато противоречията между колеги не могат да бъдат разрешени от самите тях, те търсят съдействието на непосредствения ръководител.

Чл.23. Учителят, служителят или работникът е длъжен да помага на колегите си за изпълнение на техните служебни задължения в рамките на своята компетентност и функции.

Чл.24. Със своето лично поведение и чувство за отговорност служителят трябва да дава пример на другите служители, а служителите на ръководни длъжности - и по отношение на подчинените си.

РАЗДЕЛ V. ВЗАИМООТНОШЕНИЯ С РЪКОВОДСТВОТО

Чл.25.(1). Учителят, служителят или работникът е длъжен да спазва поведение, съобразено със законите, с общоприетите морални норми и общочовешки ценности,

(2) При изпълнение на служебните си задължения и в обществения си живот служителят следва поведение, което не уронва престижа на ОУ „Христо Смирненски” и със своите действия и постъпки учителят пази авторитета на ръководството и институцията, която представлява.

(3) Учителят се отнася с уважение към заповедите и разпоредбите на ръководството и не обсъжда действията му пред учениците, не прави коментари, които биха уронили авторитета му.

(4) Учителят дава точен и обективен отчет пред директора за изпълнение на служебните задачи и разпоредбите на ръководството

(5) Учителят зачита достойнството и правата и не коментира поведение и действие на ръководството;

(6) Учителят не злепоставя умишлено колеги пред ръководството.

(7) Учителят уведомява лично член на ръководството в случай на извънредни обстоятелства, които налагат неговото отсъствие от работното му място или ползването на отпуск в работно време, повече от регламентираното;

(8) Учителят зачита правото на работодателя да взема окончателно решение при ситуация на избор.

(9) Учителят носи отговорност за изпълнението на заповедите и последствията от това;

(10) Учителят уведомява лично директора и се съобразява с неговото решение относно желанието и предпочитанията за лична квалификация или командировка, която няма отношение към пряката му работа;

(11) Служителят не трябва да изразява лични мнения по начин, който може да бъде тълкуван като официална позиция на администрацията, в която работи.

Чл.26.(1). Директорът в качеството си на ръководител зачита достойнството и правата на всички в училищната общност и е отговорен за заповедите, които издава, за изпълнението им и последствията от тях.

(2) Директорът е пример за професионално и ефективно изпълнение на служебните задължения и проявява безпристрастност в изискванията към всички в училищната общност и при решаване на конфликти между тях.

(3) Директорът проявява отговорност към всички в училищната общност, подпомага професионалното им развитие, насърчава ги или предприема при нужда корективни мерки.

Глава трета. КОНФЛИКТ НА ИНТЕРЕСИ

Чл.27. При възлагането на служебна задача, чието изпълнение може да доведе до конфликт между служебните му задължения и неговите частни интереси, служителят следва своевременно да уведоми своя ръководител.

Чл.28. Служителят не може да упражнява дейности, посочени в законодателството като несъвместими с неговите задължения и отговорности, както и да получава доходи от такива дейности.

Чл.29. Служителят не допуска да бъде поставен във финансова и друга зависимост от отделни лица или в друга обвързаност от външни лица или организации, както и да иска и да приема подаръци, услуги, пари, облаги или други ползи, които могат да повлияят на изпълнението

на служебните му задължения, на неговите решения или да нарушат професионалния му подход по определени въпроси, които могат да повлияят на обективното поставяне на оценки.

Чл.30.(1). Служителят не се възползва от правомощията си с цел лично облагодетелстване или друга користна цел.

(2) Служителят не може да използва служебното си положение за осъществяване на свои лични или на семейството си интереси.

(3) Служителят не участва в каквито и да са сделки, които са несъвместими с неговата длъжност, функции и задължения.

(4) Служителят уведомява директора или заместник-директора, когато станат известни факти и обстоятелства за възникнал конфликт на интереси

Чл.31. Служител, напуснал училището, не трябва да злоупотребява с информацията, която е станала известна във връзка с длъжността, която е заемал, или с функциите, които е изпълнявал;

Чл.32. Служителят не може да участва в скандални прояви, с които би могъл да накърни престижа на училищната общност и на институцията като цяло.

Глава четвърта.

ПОВЕДЕНИЕ И МОРАЛНИ ОТГОВОРНОСТИ НА УЧЕНИЦИТЕ

Чл. 33.(1) Учениците като участници в училищната общност си партнират с всички нейни членове, отнасят се към всички с уважение, толерантност, зачитат правата, честта и достойнството на другите, както и не прилагат физическо и психическо насилие;

(2) Учениците споделят разбирането, че са посланици на учебното заведение и с цялото си поведение съхраняват авторитета на училището и училищната общност и допринасят за развитие на добрите традиции;

(3) Задължение на всички ученици е да знаят своите права, съгласно чл.171 и изпълняват своите задължения, регламентирани в чл.172 от Закона за предучилищно и училищно образование и Правилника за дейността на училището;

(4) Учениците трябва да припознават разнообразието на училищното общество и да не дискриминират другите на база тяхната възраст, етническа принадлежност, раса, националност, малцинствена принадлежност, култура, език, религия, политически убеждения, пол, сексуална ориентация, външен вид, здраве, произход, социално положение и т.н.

(5) Ученикът следва етичните норми на обществото и контролира поведението си на обществени места – на улицата, в обществени заведения и институции, на спортни мероприятия и т.н.

(6) С действията и изказванията си не уронва престижа и доброто име на училището, учителите и ръководството.

Чл.34. Морално задължение на ученика е:

(1) С поведението си да защитава и пази авторитета на ОУ „Христо Смирненски” - да спазва правилата за поведение в обществото;

(2) Да бъде активен участник в образователно-възпитателния процес, да се обучава, възпитава, социализира, развива своите способности и повишава мотивацията си за учене, изгражда по-висока увереност в собствените си сили, с което насърчава бъдещата си социална, професионална и личностна реализация;

(3) Да следва правилата за поведение в училищната общност, регламентирани в този Кодекс, да спазва ПДУ, дисциплината в час и в междучасията, да посещава редовно учебни занятия, да не ползва мобилен телефон в час, да спазва добрия тон, да се отнася с уважение към преподавателите и помощния персонал, да има въздържано поведение и да не използва обидни изказвания и квалификации за съучениците си, учителите, ръководството и помощния персонал.

(4) Да се увери, че дейността му в интернет, виртуалните социални мрежи, блогове и други уеб ресурси не причинява обида и не може да се определи като малтретиране, тормоз или безпокоене; да не публикува и не разпространява материали (снимки, клипове, текстове и др.), които да са обидни и злепоставят другите ученици, учителите, ръководството или уронват имиджа на училището.

(5) Да уважава законното право на свобода на словото;

(6) Да не решава конфликтите в училище с агресия;

(7) Да оказва помощ на нуждаещите се;

(8) Да играе роля в сигурността на училището и да бъде подготвен да се идентифицира при нужда;

(9) Съвместно с дежурните учители да осъществява контрол по спазване на ПВТР и ПДУ.

(10) Да потърси помощ при нужда;

(11) Да се информира за правилата относно безопасни и здравословни условия на обучение и възпитание и да спазва приетите правила за работа в условия на пандемии;

(12) Да съхранява и опазва и показва уважение към училищната собственост и МТБ;

(13) Да опазва околната среда, като се отнася с грижата на добър стопанин към сгради и съоръжения и носи отговорност за разделното събиране на отпадъците;

Чл.35. Право на ученика е:

(1) Да бъде зачитано мнението му и да бъде уважавано достойнството му.

(2) Да участва в ученически общности и групи по интереси.

(3) Основна грижа на ученика е личното му развитие и успех, който се гарантира от благоприятния климат на сигурност в училище. Затова ученикът трябва да се стреми към добронамерени и приятелски отношения със съучениците си.

(4) Да дава мнения и предложения за училищните дейности;

(5) Да присъства и изразява мнение по въпроси, свързани с важни за училището дейности;

Глава пета.

РОДИТЕЛИ

Чл.36.(1) Родителите са партньори на всички общности в учебното заведение и с действията и дейностите подпомагат дейността на училището за утвърждаване на авторитета му.

(2) Сътрудничеството и взаимодействието между родителите и училището се осъществява чрез индивидуални консултации, родителски срещи, обучения, както и всеки път, когато конкретна ситуация или поведение на ученика го прави необходимо. Средство за връзка със семейството на ученика може да бъде и електронната поща на един от родителите, както и електронният дневник на паралелката.

Чл.37. Родителите имат следните права, свързани с етиката в отношенията с работещите в училище, регламентирани в чл.209 от ЗПУО:

(1) Периодично и своевременно да получават информация за успеха и развитието на децата им в образователния процес, за спазването на правилата в училището и за приобщаването им към общността;

(2) Да се срещат с ръководството на училището, с класния ръководител, с учителите и с другите педагогически специалисти в определеното приемно време или в друго удобно за двете страни време;

(3) Да присъстват и при желание от тяхна страна да бъдат изслушвани, когато се решават въпроси, които засягат права и интереси на детето или ученика;

(4) Най-малко веднъж годишно да получават информация, подкрепа и консултиране в училището по въпроси, свързани с образованието, с кариерното ориентиране и с личностното развитие на децата им;

(5) Да избират и да бъдат избрани в Обществения съвет на училището;

(6) Да изразяват мнение и да правят предложения за развитие на училището.

Чл.38. Родителите имат следните задължения, свързани с етичните правила в училището, регламентирани в чл.210 от ЗПУО:

(1) Да проявяват постоянни грижи за доброто образование на своето дете; да следят за своевременното изпълнение на поставените му задачи и за редовното посещаване на учебните занятия.

(2) Да следят и насърчават неговите успехи;

(3) Да съдействат за самостоятелното критично мислене на детето;

(4) Да осигуряват редовното присъствие на ученика в училище, като уведомяват своевременно училището в случаите на отсъствие на ученика;

(5) Редовно да се осведомяват за своите деца относно приобщаването им в училищната среда, успеха и развитието им в образованието и спазването на училищните правила;

(6) Да спазват правилника за дейността на училището и да съдействат за спазването му от страна на детето и ученика;

(7) Да участват в процеса на изграждане на навици за самоподготовка като част от изграждането на умения за учене през целия живот;

(8) Да участват в родителските срещи;

(9) Да се явяват в училището след покана от учител, директор или друг педагогически специалист в подходящо за двете страни време.

(10) Да участват в Обществения съвет, в Училищното настоятелство, в организацията на НВО.

(11) Семейството трябва да дава пример за разбирателство и добри отношения.

(12) Задължение на родителя /настойника/ е да се интересува от мнението на учителите и да се съобразява с тях.

(13) Родителят трябва да упражнява контрол и да налага своя авторитет без насилие като зачита детето и спазва основните му права.

(14) Родителят възпитава детето чрез личния си пример в дух на уважение, толерантност, инициативност и свободолюбие.

(15) Родителят трябва да се стреми да решава конфликтите между поколенията спокойно и в контакт с всички членове на училищната общност.

(16) Родителят подготвя детето за живота и има една основна морална задача – да създава ценности и да ги предава на следващите поколения.

(17) Задължават се да следят за спазването от страна на детето им на всички предприети мерки за безопасност на работа в условията на пандемии.

(18) Да следят за здравословното състояние на детето си и своевременно да информират класния ръководител и училищното ръководство в случаи на прояви на симптоми на заразни заболявания и да не допускат ученикът да посещава училище.

Чл.39. Родителите, чиито деца се обучават в самостоятелна форма на обучение по чл. 112, ал. 1, т. 2, са длъжни да гарантират постигането на целите по чл. 5, да осигурят необходимите условия за обучение, учебници и учебни помагала.

Глава шеста.

КУЛТУРА НА ПОВЕДЕНИЕ В СОЦИАЛНИТЕ МРЕЖИ

Чл.40. Всички в училищната общност – учители и родители, да бъдат ангажирани със:

(1) Системен контрол с цел възпрепятстването на изпращането на компютърни вируси и нежелана информация.

(2) Да се разясняват рисковете и потенциалните заплахи при общуване с непознати в интернет

(3) Да се изграждат отговорна позиция по отношение на собствената безопасност и отговорност към останалите в мрежата.

(4) Да се разясняват принципите на интелектуалната свобода при ползване на информационните ресурси на Интернет и развиват умения за противодействие на агресивно и недоброжелателно отношение към участници в общуването в социалните мрежи.

Чл.41. Личните данни на учениците в интернет да бъдат надлежно защитени и потребителите да бъдат информирани за рисковете и последствията.

Глава седма.

КОМИСИЯ ПО ЕТИКА

Чл. 42.(1) За спазването на Етичния кодекс и разрешаване на възникнали с приложението му казуси към училищната общност се създава Комисия по етика.

(2) Членовете се избират от Педагогическия съвет за срок от една години.

(3) Комисията се избира в срок до един месец след утвърждаването на Етичния кодекс от Педагогическия съвет.

Чл. 43. (1) Комисията по етика разглежда сигнали, свързани със спазването на този кодекс и дава задължителни тълкувания на Етичния кодекс.

(2) Комисията по етика приема Правилник за дейността си, който се утвърждава на заседание на педагогическия съвет.

(3) Планът за работа на Комисията по етика е неразделна част от настоящия Етичен кодекс на училищната общност в ОУ „Христо Смирненски“, град Червен бряг.

Чл. 44. Всеки заинтересован член на училищната общност, служител или работник има право да внесе сигнал в Комисията по етика. В случай на постъпили жалби или сигнали до директора на училището, той може да ги възложи за разглеждане от Комисията по етика.

Чл. 45. (1) Комисията по етика разглежда постъпилите сигнали най-късно в срок от един месец и се произнася с мотивирано становище, въз основа на което директорът взема решение най-късно в едномесечен срок от постъпването им.

(2) При установено неспазване на този кодекс Комисията налага санкция.

(3) Непроизнасянето в срок се смята за мълчалив отказ за налагане на санкция.

Чл. 46. Комисията по етика е длъжна веднъж годишно да отчита дейността си пред Педагогическия съвет на училището.

Глава седма.

ДРУГИ РАЗПОРЕДБИ

Чл.47. При неспазване нормите на поведение в този кодекс служителите носят дисциплинарна отговорност съгласно Кодекса на труда.

Чл.48. При първоначално встъпване в длъжност заместник-директорът по учебната дейност и/или непосредственият ръководител е длъжен да запознае служителя с разпоредбите на този кодекс.

Чл.49. Правилата на поведение, съдържащи се в този Етичен кодекс, са неизменна част от ежедневната дейност на работещите в училището.

Чл.50. Спазването на етичните правила за поведение е гаранция за законност на действията и защита от неоснователни обвинения

Чл.51. Чрез спазване на правилата на поведение, заложи в Етичния кодекс и приети от всеки учител и работещ в училището се допринася за изграждането и утвърждаването на положителен образ на ОУ „Христо Смирненски” – Червен бряг.

Чл.52. Настоящият кодекс е отворен документ, подлежащ на непрекъснато развитие и обогатяване. С настоящия Кодекс са запознати всички членове на колектива.

Чл.53. Настоящият етичен кодекс влиза в сила от деня на утвърждаването му със заповед на директора на ОУ „Христо Смирненски” – Червен бряг.

ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ “ХРИСТО СМИРНЕНСКИ”
гр. Червен бряг, ул. „Паисий” № 37-39; тел.: 06 59 /9 20-29
e-mail: info-1500203@edu.mon.bg

Приложение

към Етичния кодекс на училищната общност

УТВЪРЖДАВАМ: ...../П/...

НЕЛИ ДОШМАНОВСКА

Директор на ОУ „Христо Смирненски“
Червен бряг

П Л А Н

ЗА РАБОТА НА КОМИСИЯ ПО КОЛЕГИАЛНА ЕТИКА в ОУ „ХРИСТО СМИРНЕНСКИ“ – ЧЕРВЕН БРЯГ ЗА УЧЕБНАТА 2024/2025 ГОДИНА

За спазването на Етичния кодекс на училищната общност и разрешаване на възникнали с приложението му казуси в ОУ „Христо Смирненски“ – Червен бряг се създава Комисия по колегиална етика.

Комисията се състои от председател и 6 /шестима/ членове:

Председател: Нели Иванова – старши учител начален етап, кл. ръководител

- и членове:**
1. Анна Цветанова – старши учител прогимназиален етап
  2. Ваня Петкова – старши учител начален етап, група ЦОУД
  3. Геноева Дочева – старши учител прогимназиален етап,
  4. Добринка Здравкова – старши учител начален етап, кл. ръководител
  5. Йоланда Йоткова – старши учител начален етап, кл. ръководител
  6. Мариета Райкова – старши учител начален етап, група ЦОУД

Комисията по колегиална етика е приета на ПС и назначена със заповед на Директора за срок от една година. Съставът ѝ може да се променя при конкретен случай, ако са налице следните обстоятелства:

- отсъствие на член на комисията;
- конфликт на интереси.

Членовете на Комисията по колегиална етика изпълняват своите задължения по собствена съвест и убеждения при спазване на принципа на липса на конфликт на интереси и нормите в Етичния кодекс.

Всяка информация, писмена или устна, получена в хода на работата на Комисията

по колегиална етика, представлява професионална тайна и членовете на комисията и и привлечаните от тях лица, са длъжни да я пазят в пълна конфиденциалност.

Комисията по колегиална етика разглежда сигнали, свързани със спазването на Етичния кодекс и дава задължителни тълкувания по този кодекс.

Всеки заинтересован учител, служител или работник може да внесе сигнал до Комисията по колегиална етика. Директорът може да докладва до Комисията и в случаите, когато до него има постъпили сигнали.

Комисията по колегиална етика разглежда постъпилите сигнали и се произнася с мотивирано становище най-късно в срок от един месец от постъпването им. Непроизнасянето в срок се смята за мълчалив отказ от налагане на санкция.

При установено неспазване на Етичния кодекс Комисията прави предложение за налагане на санкция и/или административни мерки по Кодекса на труда.

Комисията по колегиална етика ще работи в следните насоки:

1. В началото на всяка учебна година Комисията по колегиална етика запознава новопостъпилите учители, служители и работници с Етичния кодекс на училището.

срок: 01.09.2024 – 30.09.2024 г.

2. Повишаване и укрепване авторитета на учителите и общественото доверие към училището като институция.

срок: 01.09.2024 – 31.08.2025 г.

3. Предприемане на незабавни мерки за отстраняване на всяка форма на проява на дискриминация или психически тормоз.

срок: 01.09.2024 – 31.08.2025 г.

4. Планиране на дейности и форми на сътрудничество за осигуряване на позитивен организационен климат, ефективна комуникация и отношения на загриженост между всички участници в процеса на образование.

срок: 01.09.2024 – 31.08.2025 г.

5. Подобряване на сътрудничеството между организациите, както и на интердисциплинарното взаимодействие между професиите, които имат отношение към благополучието на децата, училището и семейството.

срок: 01.09.2024 – 31.08.2025 г.

6. Повишаване ефективността на работа в екип чрез обмяна на информация, опит и добри практики между учителите и другите педагогически специалисти.

срок: 01.09.2024 – 31.08.2025 г.

7. Съдействие на класните ръководители в организирането и провеждането на лекции и дискусии в часа на класа на теми, свързани с дискриминация на основа на пол, народност, етническа принадлежност, религия.

срок: 01.09.2024 – 31.08.2025 г.

8. Отчет на дейността на комисията в края на учебната 2024/2025 година.

срок: 15.07.2025 г.

Планът на комисията е приет на заседание на Педагогическия съвет № 9 от 12 септември 2024 г. и утвърден със заповед № РД – 16 – 534 /13.09.2024 г. на Директора на училището.

Изготвил: Нели Иванова

Председател на комисията

Приложение
към Етичния кодекс на училищната общност

УТВЪРЖДАВАМ: ....П/.....

НЕЛИ ДОШМАНОВСКА
Директор на ОУ „Христо Смирненски“
Червен бряг

ПРАВИЛНИК
ЗА ДЕЙНОСТТА НА КОМИСИЯТА ПО ЕТИКА
ПРЕЗ УЧЕБНАТА 2024/2025 ГОДИНА

I. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1 Този правилник урежда условията и реда на работа на Комисията на етика в ОУ „Христо Смирненски“, гр. Червен бряг. Той конкретизира прилагането на механизмите, регламентиращи правата на всички участници в учебно-възпитателния процес и гарантира спазване на високи стандарти на етично поведение.

Чл. 2. Комисията по етика следи за спазване на етичните норми на ОУ „Христо Смирненски“ и нейните решения са задължителни на всички учители, служители и работници.

II. ПРАВОМОЩИЯ НА КОМИСИЯТА ПО ЕТИКА

Чл. 3. Обект на разглеждане са всички етични проблеми възникнали в училището.

Чл. 4. Всяко заинтересовано лице може да внесе жалба в Комисията по етика.

Чл.5. Изработва стандартни оперативни процедури, указания и формуляри за оценка на етичните аспекти в училище.

Чл. 6. Извършва дейности за подпомагане уменията на преподавателския екип за решаване на етични дилеми в училищната практика

Чл. 7. Да защитава првото на всички да бъдат всестранно и точно информирани.

Чл. 8. Способства за прилагане на високи стандарти на преподавателска дейност, съизмерими с европейските стандарти.

Чл. 9. Да допринася за издигане авторитета на ОУ „Христо Смирненски“.

Чл. 10. Да създаде система за саморегулиране на преподавателите чрез прилагане на Етичния кодекс и решаване на спорове училището и обществото.

Чл. 11. Да гарантира свободното обсъждане на всички проблеми, търпимост, колегиалност и зачитане на възгледите и мненията на всеки свой член.

Чл. 12. Да постигне общото при запазване на различията в името на чистотата и престижа на учителската професия.

Чл. 13. Да съдейства за свободното и достойно упражняване на учителската професия.

III. СЪСТАВ, ФУНКЦИИ И ДЕЙСТВИЯ

Чл. 14. Членовете на Комисията по етика са независими.

Чл. 15. Членовете се избират от педагогическия съвет за срок от една година.

Чл. 16. Комисията се състои от председател и шестима членове.

Чл. 17. На свое заседание комисията избира своя председател с мнозинство от 2/3.

Чл. 18. Съвещанията на комисията се свикват от председателя, като той определя мястото, датата, часа, дневния ред и материалите за обсъждане. Всеки член от своя страна може да предложи материали за обсъждане

Чл. 19. Комисията по етика може да разглежда постъпили жалби или сигнали и да се произнася с мотивирано становище най-късно в срок от един месец от постъпването ѝ.

Чл. 20. Непроизнасянето в срок се смята за мълчалив отказ за налагане на санкция.

Чл. 21. Решенията на Комисията по етика се вземат с 2/3 мнозинство. Важните решения се вземат с пълно съгласие. В случай че не се постигне такова съгласие, комисията заявява за своята невъзможност да вземе решение и поставя въпроса пред педагогическия съвет.

Чл. 22. Важните решения на Комисията по етика по спорни въпроси се вземат след изслушване на всички страни. Те имат право на обжалване.

Чл. 23. Проведените заседания се документират с протокол, който се води от председателя на комисията и който съдържа информация за присъстващите членове, разгледаните жалби, дискусии, мнения, препоръки, описание на гласуването.

Чл. 24. Комисията взема мерки за гарантиране на поверителността на информацията. Създава възможност за информиране на заинтересованите лица.

Чл. 25. При неспазване на Етичния кодекс се налагат санкции:

1. писмено уведомяване на членовете и даване на публичност на случая;
2. мотивирано предложение до работодателя за дисциплинарно наказание.

Чл. 26. Мандатът на член от Комисията по етика се прекратява предсрочно:

1. по негово искане;
2. по искане на педагогическия съвет, който го е избрал;
3. по решение на Комисията по етика поради несъответствие.

Чл. 27. При предсрочно прекратяване се избира нов член, който да довърши мандата.